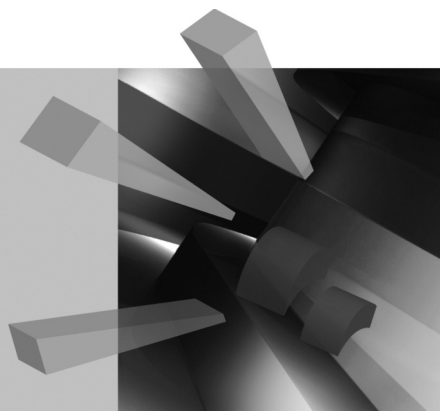

Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem

**PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU EKONOMICZNEGO
WE WROCŁAWIU
nr 144**

**RESEARCH PAPERS
OF WROCŁAW UNIVERSITY
OF ECONOMICS
No. 144**

Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem

Redaktorzy naukowi
Tadeusz Dudycz
Grażyna Osbert-Pociecha

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2010

Senacka Komisja Wydawnicza

Zdzisław Pisz (przewodniczący),

*Andrzej Bąk, Krzysztof Jajuga, Andrzej Matysiak, Waldemar Podgórski,
Mieczysław Przybyła, Aniela Styś, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Jan Brzóska, Aldona Frączkiewicz-Wronka, Marian Hopej, Anna Lipka, Gabriel Łasiński,
Monika Marcinkowska, Elżbieta Mączyńska, Stanisław Nowosielski,
Krystyna Poznańska, Wojciech Rybicki, Maria Sierpińska, Wanda Skoczylas,
Waldemar Tarczyński, Mirosław Wasilewski, Tomasz Wiśniewski, Mirosław Wypych*

Redaktor Wydawnictwa

Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny

Barbara Łopusiewicz

Korektor

Barbara Cibis

Skład i łamanie

Małgorzata Czupryńska

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2010

ISBN 978-83-7695-071-6

ISSN 1899-3192

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Zbigniew Antczak , Raportowanie kapitału ludzkiego a społeczna odpowiedzialność biznesu (wybrane zagadnienia)	13
Alicja Balcerak , Erozja i dywergencja celów w ocenie efektywności organizacyjnej	22
Renata Brajer-Marczak , Rola menedżera procesu w podnoszeniu efektywności procesu w przedsiębiorstwach zorientowanych na jakość	34
Bogumiła Brycz , Wolne przepływy pieniężne – brak zgodności w definiowaniu i pomiarze	42
Bogumiła Brycz, Tadeusz Dudycz , Paradygmat jako podstawa metody naukowej w naukach o zarządzaniu	52
Marzena Chmielewska , Efektywność opodatkowania podatkiem rolnym gospodarstw rolniczych	63
Dorota Ciesielska , Delokalizacja działalności przez przedsiębiorstwa a kapitał ludzki	76
Szymon Cyfert, Cezary Kochalski , Pomiar stopnia realizacji strategii w szkole wyższej na podstawie koncepcji strategicznej karty wyników – analiza studium przypadku	85
Monika Fedyczak, Dorota Kuchta , Zrównoważone podejście do zarządzania ryzykiem projektów europejskich	99
Monika Foltyn-Zarychta , Metody oceny efektywności inwestycji zmieniających dobra środowiskowe – próba klasyfikacji	119
Magdalena Forfa , Rentowność i płynność w ujęciu kasowym i memoriałowym w spółkach z branży spożywczej	130
Ewa Gąsiorek , Efektywność wykorzystania środków publicznych. Wybrane problemy	142
Robert Golej , Przesłanki poprawy efektywności działalności podmiotów uczestniczących w klastrze na przykładzie klastra lotniczego	157
Marcin Gospodarowicz , Parametryczna analiza efektywności technicznej gospodarstw wysokotowarowych w latach 1992-2005	174
Tomasz Ingram, Krystian Mularczyk , Źródła rekrutacji a efektywność organizacji	189
Barbara Kamińska , Wiedza i innowacje źródłem rozwoju przedsiębiorstw sektora MŚP	202

Agata Klaus-Rosińska, Ewa Ptaszyńska, Zastosowanie rachunku kosztów działań w gminach	219
Janusz Kornecki, Efektywność wsparcia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw przy udziale funduszy Unii Europejskiej	238
Justyna Kufel, Wybrane sposoby oceny efektywności zarządzania wiedzą w organizacjach	254
Magdalena Ligus, Koszty i korzyści społeczne w ocenie ekonomicznej efektywności gospodarowania energią na poziomie lokalnym	268
Alberto Lozano-Platonoff, Katarzyna Gadomska-Lila, Moduły sprawnościowe w zarządzaniu dynamicznym jako metoda wielowymiarowej oceny poziomu efektywności	289
Marek Lubicz, Efektywność i inne miary konsekwencji działań w sektorze ochrony zdrowia: międzynarodowe analizy porównawcze (wstępne wyniki badań)	299
Gabriel Łasiński, Piotr Głowicki, Efektywność działań indywidualnych w ujęciu prakseologicznym	336
Monika Marcinkowska, Adekwatność bilansowa banku – racjonalność i efektywność w zarządzaniu bankiem	344
Magdalena Mądra, Poziomy siły ekonomicznej gospodarstw rolniczych a obciążenia fiskalne prowadzonej działalności	363
Grażyna Osbert-Pociecha, Zdolność organizacji do zmian – w ujęciu modelowym	373
Katarzyna Piwowar-Sulej, Potencjał ludzki a efektywność funkcjonowania szkoły	387
Katarzyna Prędkiewicz, Nowe instrumenty finansowania odnawialnego dla sektora MŚP w ramach inicjatywy JEREMIE	395
Edward Radośniński, Wdrażanie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości – problemy definicyjne	406
Robert Rusielik, Efektywność techniczna a warunki produkcji w rolnictwie	417
Rafał Siedlecki, Analiza sygnałów ostrzegawczych z wykorzystaniem pasm strategicznych	425
Wanda Skoczylas, Podejście memoriałowe a podejście kasowe w ocenie dochodowości działalności operacyjnej przedsiębiorstw	436
Tomasz Słoński, Krzysztof Kwiatkowski, Józef Rudnicki, Justyna Gudaszevska, Mikołaj Stempowski, Wielkość premii za wielkość spółki dla spółek notowanych na GPW w Warszawie	447
Halina Sobocka-Szczapa, Wpływ instytucji <i>non-profit</i> na sytuację na rynku pracy w Polsce	455
Jarosław Sokolowski, Rafał Józwicki, Wynagrodzenia naczelnego kadry kierowniczej a wyniki ekonomiczne przedsiębiorstwa	467
Emilia Stola, Efektywność techniczna banków komercyjnych a skala ich działalności	480

Leopold Szczurowski , Czynniki efektywności podziału stacjonarnej dotacji dydaktycznej w jednostce szkoły wyższej.....	489
Elżbieta Szymańska , Efektywność skali w gospodarstwach trzodowych w Polsce.....	500
Piotr Szymański , Historyczny kontekst wyceny biznesowej – wybrane problemy	512
Piotr Szymański , Propozycja konstrukcji przyszłego polskiego standardu wyceny biznesowej.....	523
Zbigniew Tetlak , Gospodarka odpadami komunalnymi w aspekcie efektywności wydatkowania środków publicznych	535
Elżbieta Weiss , Miary efektywności organizacyjnej funkcjonowania Kół Kontroli Jakości w Toyota Motor Corporation.....	553
Sylvia Wrona , Ile warta jest marka?.....	567
Mirosław Wypych , Analiza czynnikowa rentowności przemysłu w okresie wzrostu i spowolnienia gospodarczego	580
Dariusz Zarzecki , O standardach wyceny przedsiębiorstw. Zarys problemu .	591
Danuta Zawadzka, Roman Ardan , Ocena wywołanych czynnikami pozacenowymi zmian prawdopodobieństwa ubiegania się o kredyt bankowy przez małe przedsiębiorstwa	603
Przemysław Zbierowski , Struktura i systemy firm wysokiej efektywności – wyniki badań.....	616
Bernard Ziębicki , Współczesne koncepcje oceny efektywności organizacyjnej – próba porównania	632

Summaries

Zbigniew Antczak , Human capital reporting versus CSR (selected topics) ...	21
Alicja Balcerak , Erosion and divergence of goals in evaluation of organizational effectiveness	33
Renata Brajer-Marczak , The role of a process manager in enhancing the effectiveness of a process in quality oriented companies	41
Bogumiła Brycz , Free cash flow – disagreement over defining and measuring.....	51
Bogumiła Brycz, Tadeusz Dudycz , Paradigm as a basis for the scientific method in management science	62
Marzena Chmielewska , Efficiency of taxation in agricultural farms	75
Dorota Ciesielska , Relocation of companies activity versus human capital ...	84
Szymon Cyfert, Cezary Kochalski , The measurement of the strategy realization in a school of higher education on the basis of the balanced scorecard guidelines – a case study analysis.....	98
Monika Fedyczak, Dorota Kuchta , A balanced approach to European projects risk management	118

Monika Foltyn-Zarychta , Methods of appraisal of investments changing environmental goods – a classification attempt.....	129
Magdalena Forfa , Profitability and liquidity on a cash and accrual basis in food processing companies.....	141
Ewa Gąsiorek , Effectiveness of public resources' management – chosen problems	156
Robert Golej , Premises for the efficiency improvement of subjects operating in the cluster on example of air cluster.....	173
Marcin Gospodarowicz , Parametrical analysis of technical efficiency of high-productive farms between 1992 and 2005.....	188
Tomasz Ingram, Krystian Mularczyk , Recruitment source versus organizational effectiveness	201
Barbara Kamińska , Knowledge and innovations as a source for the development of small – and medium-sized enterprises	218
Agata Klaus-Rosińska, Ewa Ptaszyńska , Activity-based costing in communes.....	237
Janusz Kornecki , Effectiveness of supporting the competitiveness of small- and medium-sized enterprises with the use of European Union's funds	253
Justyna Kufel , Chosen methods for knowledge management effectiveness assessment.....	267
Magdalena Ligus , Social costs and benefits in the assessment of economic effectiveness of energy projects on the local level	288
Alberto Lozano-Platonoff, Katarzyna Gadomska-Lila , Modules of efficiency in dynamic management as a method to assess the level of company effectiveness.....	298
Marek Lubicz , Efficiency and other outcome measures in health care: international comparative analyses (initial research results)	335
Gabriel Łasiński, Piotr Głowicki , Effectiveness of individual action from a praxeological perspective.....	343
Monika Marcinkowska , Bank balance-sheet adequacy – rationality and effectiveness of bank management.....	362
Magdalena Mądra , The level of the European size unit and tax burden in agriculture farms performance.....	372
Grażyna Osbert-Pociecha , Framework of an organization's capacity for change.....	386
Katarzyna Piwowar-Sulej , Personnel potential versus efficiency of school functioning	394
Katarzyna Prędkiewicz , New financial revolving instruments for SMEs in the JEREMIE initiative	405
Edward Radośniński , Terminological problems involved in the implementation of International Accounting Standards	416

Robert Rusielik , Technical efficiency versus production environment in agriculture	424
Rafał Siedlecki , Analysis of warning signals with the use of strategic bands	435
Wanda Skoczylas , Memorial approach versus cash approach in rentability assessment.....	446
Tomasz Słoński, Krzysztof Kwiatkowski, Józef Rudnicki, Justyna Gudaszewska, Mikołaj Stempowski , Equity premium for SMEs listed on the Warsaw Stock Exchange.....	454
Halina Sobocka-Szczapa , The impact of non-profit institutions on the situation in the labour market in Poland.....	466
Jarosław Sokolowski, Rafał Józwicki , Top managers payment systems and economics results of companies	479
Emilia Stola , Commercial banks efficiency versus the scale of their activity	488
Leopold Szczurowski , Efficiency factors of the stationary didactic subsidy distribution in a school of higher education	499
Elżbieta Szymańska , Regional efficiency of scale in pig farms in Poland	511
Piotr Szymański , The historical context of business valuation – selected problems	522
Piotr Szymański , Proposition of Polish Business Valuation Standards	534
Zbigniew Tetlak , Communal waste management in the context of efficiency of public spending.....	552
Elżbieta Weiss , The effectiveness measurement of functioning of quality control points at Toyota Motor Corporation.....	566
Sylwia Wrona , How much is brand value worth?	579
Mirosław Wypych , Analysis of industry profitability factors during times of a growing and slowing economy	590
Dariusz Zarzecki , On business valuation standards – selected topics	602
Danuta Zawadzka, Roman Ardan , Evaluation of changes in probability of applying for a bank credit by small enterprises caused by non-price factors	615
Przemysław Zbierowski , Structure and systems of high performing organizations – research results	631
Bernard Ziębicki , Modern concepts of organizational effectiveness – an attempt of comparison	642

Wstęp

Obecny etap rozwoju zarówno całej gospodarki, jak i poszczególnych jej ogniw (przedsiębiorstw) wyróżnia się bezprecedensowym dynamizmem przeobrażeń technologicznych, ekonomicznych i społecznych. Jego domeną są zawirowania, przełomy, które ostatecznie prowadzą do zmiany obowiązujących paradygmatów funkcjonowania przedsiębiorstw.

Po 2008 r. – w związku z tym, że globalny kryzys ekonomiczny, jak twierdzi D. Ariely¹, podważył fundamentalne dla tradycyjnej ekonomii założenia o tym, że ludzie są w stanie podejmować racjonalne decyzje, a rynki i instytucje podlegają zdrowej samoregulacji – coraz częściej pojawiają się opinie o schyłku czy wręcz bankructwie tradycyjnej ekonomii, która jako nauka bazuje na badaniu prawidłowości, na powtarzalności. Charakterystyczne dla dzisiejszych czasów gwałtowne zmiany nie sprzyjają ich identyfikowaniu. W takich warunkach z punktu widzenia potrzeby sprostania jednemu z najistotniejszych wyzwań dla ekonomistów, jakim jest racjonalne kształtowanie przyszłości, nieprzydatne są również opierające się na przyjętych *a priori* założeniach modele (w tym modele matematyczne). Przekonują o tym także R. Frydman i M. Goldberg², dokonując krytyki teorii racjonalnych oczekiwań.

Jak na tym tle, czyli w epoce gospodarki opartej na wiedzy (w której paradoksalnie mamy do czynienia z wiedzą niedoskonałą – *imperfect knowledge*), w ramach ekonomii niepewności³, w warunkach gdy racjonalność trzeba widzieć w ściśle określonym kontekście (na zasadzie ludzie są racjonalni, ale racjonalności są różne i nie ma możliwości opisanie ich jednym uniwersalnym „równaniem”), przedstawia się podstawowa kategoria ekonomiczna, tj. efektywność jako miara racjonalności działania?

Szukanie odpowiedzi na to pytanie było przedmiotem kolejnej już, czwartej, edycji konferencji z cyklu „Efektywność źródłem bogactwa narodów”, która odbyła się w dniach 18-21 stycznia 2010 r. w Piechowicach. Konferencja została zorganizowana jako wspólne przedsięwzięcie trzech uczelni: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz Społecznej Wyższej Szkoły

¹ D. Ariely, *Schylek tradycyjnej ekonomii*, „Harvard Business Review Polska” 2009/2010 nr XII-I, s. 29.

² F. Frydman, M. Goldberg, *Imperfect Knowledge Economics: Exchange Rates and Risk*, Princeton University Press, 2007.

³ J. Żakowski, *Ekonomia niepewności*, „Polityka” 2008 nr 10, s. 3-9.

Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi. Jej głównym wyróżnikiem było interdyscyplinarne spojrzenie na efektywność, jej istotę oraz zasady pomiaru, a niniejsza publikacja jest wynikiem dyskusji, jaka prowadzona była w ramach tej konferencji.

Pragniemy podziękować wszystkim osobom i instytucjom, dzięki którym ta praca powstała, a zwłaszcza wszystkim *pleno titulo* Recenzentom, którzy przyczynili się do zwiększenia poziomu merytorycznego niniejszej publikacji.

Tadeusz Dudycz, Grażyna Osbert-Pociecha